

УДК 634.75:631.531:631.67:631.559(477.7)  
DOI <https://doi.org/10.32782/2226-0099.2026.147.1.26>

## ПРОДУКТИВНІСТЬ СУНИЦІ САДОВОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД САДИВНОГО МАТЕРІАЛУ І СОРТОВОГО СКЛАДУ В УМОВАХ ЗРОШЕННЯ ПІВДНЯ УКРАЇНИ

**Каращук Г. В.** – к.с.-г.н., доцент,  
доцент кафедри технологій виробництва та переробки с.-г. продукції  
імені академіка В. Г. Пелиха,  
Херсонський державний аграрно-економічний університет  
[orcid.org/0000-0002-4948-0952](https://orcid.org/0000-0002-4948-0952)

У статті наведені результати досліджень щодо вивчення впливу садивного матеріалу та сортового складу на продуктивність суниці садової в умовах зрошення Півдня України. У середньому за 2023–2024 рр. встановлено, що застосування саджанців фріго збільшує показник кількості квіток на одній рослині, порівняно зі свіжовикопаними саджанцями, у сортів Румба і Хоней на 0,9, Алегро – 1,3, Априка – 1,0 шт., а вкорінені у горщечках відповідно – 1,4, 1,6, 2,4 та 2,1 шт. Сорт Алегро характеризується найбільшою кількістю квіток на одній рослині – 4,7–7,1 шт. залежно від садивного матеріалу, що більше на 4,4–16,4 % порівняно з іншими сортами. Найбільша середня маса ягоди по всім зборам (19,2–25,0 г) спостерігається при використанні саджанців вкорінені у горщечках, що більше, ніж у свіжовикопаних саджанців, на 6,4–45,5 %, а саджанців фріго – на 15,7–33,7 %. У сортів Априка та Алегро формується найбільша середня маса ягоди по всім зборам – 25,0 і 22,6 г відповідно за умови використання саджанців вкорінені у горщечках, що більше ніж у інших сортів на 13,0–30,2 %. Показник маси ягід з однієї рослини найбільшим спостерігали у сортів суниці садової при застосуванні садивного матеріалу вкоріненого у горщечках – 395,2–504,6 г, що більше, ніж у свіжовикопаних саджанців, на 32,3–36,6 %, а у саджанців фріго – на 14,6–16,4 %. Сорти Алегро та Априка характеризуються найбільшою масою ягід з однієї рослини – відповідно 504,6 і 495,4 г у варіанті з використанням саджанців вкорінені у горщечках, що більше на 16,5–27,7 % ніж у інших сортів суниці садової. Варіант з висаджуванням саджанців укорінені у горщечках забезпечує найбільшу врожайність ягід суниці садової 16,5–21,2 т/га по сортах суниці садової, що на 31,0–36,7 % більше, порівняно зі свіжовикопаними саджанцями. Найвищий показник урожайності показали сорти Алегро і Априка – відповідно 21,2 та 20,5 т/га за використання саджанців вкорінені у горщечках. Фактор садивний матеріал незначно впливає на показник суми цукрів у ягодах. Серед сортів суниці даний показник найбільшим був у сортів Румба та Априка – 6,9–7,2 % по варіантам фактору садивний матеріал. Найбільша кількість вітаміну С (61,6–64,9 мг%) була у сортів Априка та Румба, а загальна кислотність найменшою – у сорту Алегро – 0,74–0,77 % залежно від фактору садивний матеріал. За вирощування суниці садової в умовах краплинного зрошення на Півдні України для отримання врожаю ягід у межах 20,5–21,2 т/га для споживання їх у свіжому вигляді та для переробки рекомендується вирощувати високоврожайні сучасні сорти Алегро і Априка, в якості садивного матеріалу необхідно використовувати саджанці вкорінені в горщечках.

**Ключові слова:** суниця садова, сорт, садивний матеріал, продуктивність, якість.

**Karashchuk H. V. Productivity of garden strawberry depending on planting material and variety composition under irrigation conditions of Southern Ukraine**

The article presents the results of studies on the influence of planting material and variety composition on the productivity of garden strawberry under irrigation conditions in Southern Ukraine. On average, over 2023–2024, it was found that the use of frigo plants increased the



© Каращук Г. В., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

number of flowers per plant compared with freshly dug plants by 0.9 flowers in the cultivars Rumba and Honey, by 1.3 in Allegro, and by 1.0 in Aprica. When potted (plug) plants were used, the increase amounted to 1.4, 1.6, 2.4, and 2.1 flowers per plant, respectively. The Allegro cultivar was characterized by the highest number of flowers per plant (4.7–7.1), depending on the type of planting material, which was 4.4–16.4 % higher compared with other cultivars. The highest average berry weight across all harvests (19.2–25.0 g) was observed when potted plants were used, exceeding that of freshly dug plants by 6.4–45.5 % and frigo plants by 15.7–33.7 %. The cultivars Aprica and Allegro formed the highest average berry weight across all harvests – 25.0 and 22.6 g, respectively – when potted plants were used, which was 13.0–30.2 % higher than in other cultivars. The highest berry weight per plant was recorded in garden strawberry cultivars grown using potted planting material (395.2–504.6 g), which exceeded the values obtained with freshly dug plants by 32.3–36.6 % and frigo plants by 14.6–16.4 %. The cultivars Allegro and Aprica were characterized by the highest berry weight per plant – 504.6 and 495.4 g, respectively, when potted plants were used, which was 16.5–27.7 % higher than in other strawberry cultivars. The use of potted plants ensured the highest strawberry yield, amounting to 16.5–21.2 t/ha depending on the cultivar, which was 31.0–36.7 % higher compared with freshly dug plants. The highest yield was recorded for the cultivars Allegro and Aprica, reaching 21.2 and 20.5 t/ha, respectively, when potted plants were used. The planting material factor had a minor effect on total sugar content in berries. Among the cultivars, the highest sugar content was observed in Rumba and Aprica (6.9–7.2 %) across planting material treatments. The highest vitamin C content (61.6–64.9 mg%) was recorded in Aprica and Rumba, while the lowest total acidity was found in Allegro (0.74–0.77 %), depending on the planting material. Under drip irrigation conditions in the southern region of Ukraine, in order to obtain strawberry yields of 20.5–21.2 t/ha for fresh consumption and processing, it is recommended to cultivate high-yielding modern cultivars Allegro and Aprica, using potted (container-grown) rooted plants as planting material.

**Key words:** garden strawberry, cultivar, planting material, productivity, quality.

**Постановка проблеми.** Ягідництво в нашій країні характеризується значним потенціалом для розвитку, особливо вирощування суниці садової. Ареал культивування цієї культури збільшується, незважаючи на події останніх років, а впровадження новітніх технологій у виробництво постійно прискорюється. Особливо зросли об'єми промислового виробництва ягід суниці для заморожування та перероблення через зростання попиту на дану продукцію та впровадження у виробництво сучасних холодильних потужностей.

Упродовж останніх років різкі зміни погодних умов впливають на рівень урожайності сільськогосподарських культур відкритого ґрунту. Сільськогосподарські угіддя зазнають впливу тривалої посухи, надмірної кількості опадів, а у деяких регіонах, і паводків.

Для формування стабільної врожайності та високих показників якості ягід суниці садової, необхідно, окрім дотримання вимог агротехніки, використовувати якісний садивний матеріал найкращих сортів. Тому, розробка й впровадження у виробництво удосконалених елементів технології вирощування суниці садової при краплинному зрошенні на Півдні України, зокрема, визначення ефективного садивного матеріалу та кращого сортового складу забезпечить сталий рівень урожайності культури з високими показниками якості ягід для перероблення, а тому являється важливою й актуальною проблемою.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** Одним із важливих елементів технології вирощування суниці садової є сорт. Правильний добір сортів, адаптованих до ґрунтово-кліматичних умов конкретної зони вирощування, може забезпечити сталу врожайність та високі прибутки [1].

В умовах виробництва вирощують звичайні сорти суниці та ремонтантні. Перших, які культивують як для отримання ягід на переробку, так і для продажу на ринку свіжої продукції, значно більше [2]. Їм необхідний 8-годинний світловий

день та понижені температури для диференціації плодкових бруньок. Плодові бруньки, що закладаються в осінній період, у травні на наступний рік формують квітконоси, з яких формується врожай наприкінці весни – на початку літа.

Сорти суниці різняться за габітусом куща, ознаками листків, квітконосів, квіток, ягід та за біологічними і господарськими властивостями, які необхідно враховувати при розробленні технологічних прийомів вирощування [3, 10].

Що стосується садивного матеріалу суниці садової, то виділяють дві його групи. Першу складає садивний матеріал з відкритою кореневою системою: фріго і свіжовикопані (зелені) саджанці. До другої групи відносять горщечкову розсаду. Розуміння особливостей садивного матеріалу являється суттєвим чинником при плануванні насаджень та прогнозуванні результату вирощування [4, 10].

**Постановка завдання.** Польові досліді із суницею садовою проводили згідно методик дослідної справи [5] упродовж 2023–2024 рр. в умовах ФГ «КОГ-СОН» Херсонського району Херсонської області. Дослід двофакторний: фактор А – сорти: 1) Румба; 2) Хоней; 3) Алегро; 4) Априка; фактор В – садивний матеріал: 1) свіжовикопані саджанці; 2) саджанці вкорінені в горщечках; 3) саджанці фріго. Повторність досліді – чотириразова. Площа облікової ділянки останнього порядку – 20 м<sup>2</sup>. Ґрунт дослідних ділянок – темно-каштановий слабосолонцюватий. Вміст у ґрунті рухомого азоту низький, а рухомого фосфору і обмінного калію – середній. Фенологічні спостереження та біометричні вимірювання проводили згідно загальноприйнятих методик.

Технологія вирощування суниці садової у дослідіх була загальноприйнятою для зони зрошення Півдня України, окрім факторів, які досліджували. Попередник – ячмінь ярий. До моменту висаджування саджанців, поле підтримували у стані чорного пару. Висаджували садивний матеріал у весняні строки. Перед висадженням підготовлених згідно схеми досліді саджанців досліджуваних сортів сформували гряди з одночасним укладанням краплинної стрічки та мульчуючої плівки. Отвори в плівці робили за допомогою спеціального колеса який встановлювався на грядоформувачі. Застосовували стрічковий спосіб висаджування садивного матеріалу. У стрічці два рядки. Відстань між рядками 30 см, між рослинами в рядку 20 см, між стрічками – 90 см.

Збирання врожаю здійснювали вручну поділяючи з усієї облікової площі в спеціальні картонні ящики місткістю 2,0–2,5 кг.

Метеорологічні умови в роки проведення польових дослідів достатньою мірою відобразили кліматичну характеристику Південного Степу України, що дозволило одержати достовірні експериментальні дані, сформувати висновки і дати рекомендації виробництву щодо вирощування суниці садової для даних ґрунтово-кліматичних умов.

Аналіз показників якості ягід суниці садової включав визначення вмісту цукрів [6], вітаміну С [7], загальних кислот [8].

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Одержання високих урожаїв суниці садової значно залежить від умов закладання і розвитку квіткових бруньок. Тривалість же плодоношення корелює від сортових особливостей, погодних умов і агротехнічних заходів.

Найбільш цінними у виробництві та для перероблення є сорти, які дружно досягають, що дозволяє скоротити число вибірок. Дозрівання ягід починається через місяць після цвітіння і триває близько 30 днів залежно від сортового складу, віку насаджень і метеорологічних умов.

Результати наших досліджень показали, що використання різного садивного матеріалу впливає на показники плодоношення сортів суниці садової (табл. 1).

Застосування саджанців фріго збільшує кількість квіток на одній рослині, порівняно зі свіжовикопаними саджанцями, у середньому за 2023–2024 рр. у сортів Румба і Хоней на 0,9, Алегро – 1,3, Апріка – 1,0 шт., а саджанців вкорінених у горщечках відповідно – 1,4, 1,6, 2,4 та 2,1 шт.

Таблиця 1

**Показники плодоношення сортів суниці садової під впливом садивного матеріалу (середнє за 2023–2024 рр.)**

Садивний матеріал (В)	Кількість квіток на одній рослині, шт.	Середня маса ягоди по всім зборам, г	Маса ягід з однієї рослини, г	
Румба (А)				
свіжовикопані саджанці	4,5	16,8	318,1	
саджанці вкорінені в горщечках	5,9	20,0	425,2	
саджанці фріго	5,4	18,4	365,2	
Хоней (А)				
свіжовикопані саджанці	4,3	13,2	298,7	
саджанці вкорінені в горщечках	5,9	19,2	395,2	
саджанці фріго	5,2	16,6	341,6	
Алегро (А)				
свіжовикопані саджанці	4,7	19,4	369,5	
саджанці вкорінені в горщечках	7,1	22,6	504,6	
саджанці фріго	6,0	20,9	440,2	
Апріка (А)				
свіжовикопані саджанці	4,0	23,5	358,5	
саджанці вкорінені в горщечках	6,1	25,0	495,4	
саджанці фріго	5,0	18,7	444,1	
<i>НІР</i> <sub>05</sub> у роки досліджень	А	0,2–0,4	1,2–1,4	9,8–12,2
	В	0,3–0,6	0,9–1,2	8,4–13,2
	АВ	0,3–0,7	0,8–1,3	10,1–14,3

Найбільшою кількістю квіток на одній рослині була у сорту Алегро 4,7–7,1 шт. залежно від садивного матеріалу, що більше на 4,4–16,4 % порівняно з іншими сортами.

Саджанці вкорінені в горщечках у середньому за 2023–2024 рр. формують найбільшу середню масу ягоди по всім зборам 19,2–25,0 г, що більше, порівняно зі свіжовикопаними саджанцями на 6,4–45,5 %, а із саджанцями фріго на 15,7–33,7 %.

Найбільшою середня маса ягоди по всім зборам була у сортів Апріка та Алегро – відповідно 25,0 і 22,6 г при використанні саджанців вкорінених у горщечках, що більше на 13,0–30,2 % за інші сорти.

Маса ягід з однієї рослини найбільшою була у сортів суниці садової у середньому за два роки при використанні саджанців вкорінених у горщечках – 395,2–504,6 г,

що більше, порівняно зі свіжовикопаними саджанцями, на 32,3–36,6 %, а із саджанцями фірго на 14,6–16,4 %.

Найбільшою маса ягід з однієї рослини була у сортів Алегро та Апріка – відповідно 504,6 і 495,4 г при використанні саджанців вкорінених у горщечках, що більше на 16,5–27,7 % за інші сорти.

За результатами наших дослідів встановлено, що висаджування саджанців укорінених у горщечках збільшує урожайність суниці садової у середньому по сортах за 2023–2024 рр. на 31,0–36,7 % порівняно зі свіжовикопаними саджанцями (рис. 1).

Найвищу урожайність у середньому за два роки досліджень сформували сорти Алегро і Апріка – відповідно 21,2 та 20,5 т/га при використанні саджанців вкорінених у горщечках.

Використання саджанців вкорінених у горщечках забезпечує кращу приживаність садивного матеріалу, про що повідомлялось у попередніх публікаціях [9], забезпечує кращий контроль за розвитком кореневої системи, полегшує транспортування, зменшує вірогідність стресу рослин після висаджування, а це в кінцевому підсумку впливає на показники плодоношення та урожайність суниці садової, що співпадає з твердженнями науковців [10].

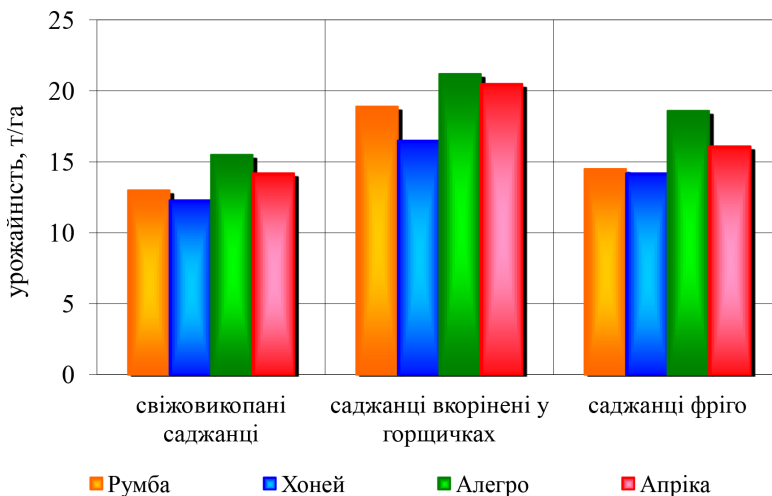


Рис. 1. Урожайність сортів суниці садової залежно від садивного матеріалу, т/га (середнє за 2023–2024 рр.)

Дослідженнями встановлено, що сума цукрів незначно змінювалась залежно від садивного матеріалу (табл. 2).

Серед сортів суниці садової найбільшим даним показником був у сортів Румба та Апріка – у середньому за 2023–2024 рр. – 6,9–7,2 % залежно від садивного матеріалу.

Не впливав садивний матеріал і на інші показники якості ягід суниці садової.

Найбільшим вміст вітаміну С (61,6–64,9 мг%) був у сортів Апріка та Румба залежно від садивного матеріалу.

Загальна кислотність найменшою була у сорту Алегро – 0,74–0,77 %.

**Висновки і пропозиції.** За вирощування суниці садової в умовах краплинного зрошення на Півдні України для отримання врожаю ягід у межах 20,5–21,2 т/га

Таблиця 2

**Вплив сортового складу та садивного матеріалу на основні показники якості ягід суниці садової (середнє за 2023–2024 рр.)**

Садивний матеріал (В)	Цукри, %	Вітамін С, мг%	Загальна кислотність, %	
Румба (А)				
свіжовикопані саджанці	6,9	61,6	0,95	
саджанці вкорінені в горщечках	7,1	61,7	0,93	
саджанці фріго	7,2	61,7	0,92	
Хоней (А)				
свіжовикопані саджанці	5,9	56,2	0,78	
саджанці вкорінені в горщечках	6,1	56,4	0,80	
саджанці фріго	6,0	56,3	0,79	
Алегро (А)				
свіжовикопані саджанці	5,7	56,3	0,74	
саджанці вкорінені в горщечках	5,9	56,3	0,77	
саджанці фріго	5,9	55,8	0,76	
Апріка (А)				
свіжовикопані саджанці	6,9	64,6	0,98	
саджанці вкорінені в горщечках	7,0	64,9	1,00	
саджанці фріго	7,1	64,8	1,00	
НІР <sub>05</sub> у роки досліджень	А	0,2–0,4	1,2–1,7	0,1–0,3
	В	0,1–0,2	0,1–0,1	0,03–0,05
	АВ	0,2–0,5	1,3–1,8	0,13–0,32

для споживання їх у свіжому вигляді та для переробки рекомендується вирощувати високоврожайні сучасні сорти Алегро і Апріка, в якості садивного матеріалу необхідно використовувати саджанці вкорінені в горщечках.

**СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:**

1. Гель І., Рожко І. Деякі елементи сучасних технологій вирощування поза-сезонної продукції суниці. Пропозиція. Веб-сайт. URL: <https://lnk.ua/2V5gawk4M> (дата звернення: 22.12.2025).
2. Власова О. Суниця садова: основні правила вирощування. Агробізнес сьогодні. Веб-сайт. URL: <https://lnk.ua/k4xJ9zKVy> (дата звернення: 22.12.2025).
3. Копитко П. Г., Буцик Р. М. Формування вегетативних і генеративних органів суниці сорту Дарунок вчителю залежно від утримання ґрунту та умов мінерального живлення. *Зб. наук. пр. Уманського ДАУ*. К. 2008. Вип. 67. С. 219–225.
4. Звезинські А. Типи і різновиди саджанців суниці – що потрібно знати. Ягідник. Веб-сайт. URL: <https://lnk.ua/pVJ5q3aeP> (дата звернення: 22.12.2025).
5. Ушкаренко В. О., Вожегова Р. А., Голобородько С. П. та ін. Методика польового дослідження (Зрошуване землеробство): навч. посіб. Херсон : Грінв Д. С. 2014. 448 с.
6. ДСТУ 4954:2008 Продукти перероблення фруктів та овочів. Методи визначення цукрів. [Чинний від 2009-01-01]. К.: ДП «УкрНДНЦ». 2009.
7. ДСТУ 7803:2015 Продукти перероблення фруктів та овочів. Методи визначення вітаміну С [Чинний від 2016-04.01]. К.: ДП «УкрНДНЦ». 2016.

8. ДСТУ 4957:2008 Продукти перероблення фруктів та овочів. Методи визначення титрованої кислотності [Чинний від 2009-07-01]. К. : ДП «УкрНДНЦ». 2009.

9. Каращук Г. В. Вплив садивного матеріалу та сортового складу на ріст і розвиток рослин суниці садової в умовах зрошення півдня України. *Таврійський науковий вісник*. 2025. Вип. 143. Ч. 1. С. 121–127.

10. Гель І. М. Рожко І. С. Суниця: біологія, сорти, технології вирощування та переробки. Львів : Український бестселер, 2011. 110 с.

Дата першого надходження статті до видання: 28.01.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 20.02.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 13.04.2026

---